

א מתוך מסמך המדיניות של מחוז תל אביב, נטיעות והגנה על עצים במרחב העירוני, דצמבר 2015

שטחים פתוחים עירוניים - מה הצעד הבא?

לקראת מדיניות עירונית חדשה (בעקבות כנס UN האביטאט III קיטו 2016)

אדר' נעמי אנג'ל

טווח ארוך - עיגון סטטוטורי על פי תחיקת אותה מדינה, של פארקים מטרופוליניים, דוגמת פארק אריאל שרון, פארק הירקון, פארק הבאסה והפארק החופי במחוז תל אביב. במדינת ישראל - באמצעות תוכניות מחוזיות וארציות: תמ"מ 5 הכוללת, ותמ"א 35 שבאה אחריה - לארבעת הפארקים, ותמ"מ/תמ"א ייחודית לכל פארק לחוד: תמ"מ 5-2 הירקון, תמ"מ 5-3 אריאל שרון, ותמ"א 4-13 לפארק החופי. אלו מהלכים מורכבים הדורשים עבודה רבה, צעד אחר צעד, בשיתוף פעולה מלא בין הדרג הארצי למחוזי. במחוז תל אביב מהלך

ארוך - 10 עד 20 שנים, מהלך אסטרטגי, מורכב לאישור וליישום.
בינוני - 2 עד 5 שנים, במהלך תכנון שוטף.
מייד - לצורך יצירת תמריץ לראשי ערים ונבחרי ציבור לקטוף פירות מידיים לצד המאמצים ארוכי הטווח (שמעבר לקדנציה).
במקרה זה, של שטחים עירוניים פתוחים (UPS), המדיניות צריכה להיות:
טווח ארוך - עיגון הפארקים הגדולים, טווח בינוני - עיגון כל גודל שצ"פ שהוא וכל ציר ירוק אפשרי, טווח מייד - נטיעות צל במדרכות כל הערים.

האם יש "רצפט אוניברסלי מן המוכן" לעיגון שטחים פתוחים עירוניים - Urban Public Spaces?
נשאלתי שאלה זו בראיון טלוויזיוני קצר במהלך כנס UNHabitat בקיטו, אקוודור, שנערך בחדש שעבר, לאחר סדנה בנושא בהקשר תכנון המרחב הציבורי בניירובי. כל ערי העולם מתחבטות בנושא זה.
המלצתי על מהלך תלת-ראשי, המפורט להלן. לשיטתי כל מדיניות רצוי להפעיל בו-זמנית בשלושה טווחי זמן: ארוך, בינוני, ומייד.

א מתוך מסמך המדיניות של מחוז תל אביב, נטיעות והגנה על עצים במרחב העירוני, דצמבר 2015

2011-2016, עם מהלך תכנון 11 התוכניות הכוללניות לערי המחוז והסמכת הוועדות המקומיות.

ואחרון חביב - הוא המהלך המיידי שיש להזיז עכשיו, שנתיים לקראת הבחירות המקומיות וכחלק מהמדיניות הלאומית האורבנית המתגבשת בימים אלו כתוצאה ממסמכי קיטו 2016: נטיעת עצי רצף צל במדרכות כל רחובות הערים כולן, ראשי ערים בכל הארץ והעולם, כחלק מיזמת קיטו לעירוניות - החליטו ובצעו: תשתיות מתאימות במדרכות ונטיעת אלפי עצים (בכל ק"מ עירוני ותיק יש כ-25 ק"מ מדרכות, כלומר, פוטנציאל של כ-4000 עצים). וראה: נטיעות והגנה על עצים במרחב העירוני, מסמך המדיניות של מחוז תל אביב, דצמבר 2015. זהו מבצע אדיר בחשיבותו ליצירת ערים הליכתיות בעידן ערי התחבורה הציבורית, למען נוחות אקלימית ונפשית, נכונות אקולוגית, ושיפור פני הערים.

למהלך זה, על כל אפשרויות מיתוגו, כמו "קרן קיימת בעיר" "טע לפי יכולתך" "עץ לכל תושב" - חשיבות עליונה לעירוניות שלנו, ותושבי הערים יכירו תודה לראשי הערים שיעשו זאת עבורם, אני מציעה כי איגוד מהנדסי הערים ומהנדסי פורום ה-15 יעבירו החלטה בעקבות הביטאט III קיטו ויתחילו הנעת מהלך זה.

שכונתיים, שטחי שארית ירוקים בכל הזדמנות מפורטת, צירים מטופוליניים ראשיים, צירים עירוניים ראשיים ועירוניים משניים, שבילי אופניים מטופוליניים ומקומיים וחלקי פארק הבאסה בצפון המחוז. במחוז תל אביב ההזדמנות נפתחה ומומשה בחמש שנים,

משולב זה ארך כהונת שני מתכנני מחוז ושני מנהלי מינהל תכנון, מאמצע שנות ה-90 ועד שנת 2010.

טווח בינוני - עיגון סטטוטורי באמצעות התוכניות הכוללניות: שצ"פים רובעיים, מיכסות לגנים

א מתוך מסמך המדיניות של מחוז תל אביב, נטיעות והגנה על עצים במרחב העירוני, דצמבר 2015

אדרי נעמי אנג'ל, מתכנתת מחוז תל אביב, הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה תל אביב